



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رهنمودهای مقام معظم رهبری در نشست اندیشه های راهبردی

موضوع اول

(الگوی اسلامی - ایرانی

پیشرفت)

دبیرخانه شورای عالی پژوهش و
برنامه ریزی

فهرست موضوعات

n اهداف نشست

n تعریف واژگان الگو

n عرصه های اساسی الگو

n محتوای اسلامی الگو

n ویژگی های الگو

اهداف نشست

1 - درگیر نمودن متفکران و اندیشه‌ورزان کشور در مسایل کلان کشور

مسئله‌ی تدوین الگوی اسلامی - ایرانی برای پیشرفت یکی از مسایل کلان ماست .

2 - یک فرهنگ و یک گفتمان ، اول در میان نخبگان و به تبع آن در

سطح عموم جامعه به وجود بیاید .

اندیشیدن در مورد الگوی توسعه و مدل حرکت رو به جلو ، احساس این که باید در این زمینه مستقل باشیم و روی پای خودمان بایستیم ، عیوب وابستگی و تکیه کردن به الگوهای بیگانه گسترش خواهد یافت .

3 - برای اداره‌ی کشور در ده‌ها سال آینده لازم است جاده‌سازی کنیم

تعریف واژگان (الگوی اسلامی، ایرانی پیشرفت)

1 - پیشرفت :

- کلمه‌ی «پیشرفت» را ما با دقت انتخاب کردیم .
- تعمداً نخواستیم کلمه‌ی «توسعه» را به کار ببریم، علت این است که کلمه‌ی توسعه، یک بار ارزشی و معنایی دارد. التزاماتی با خودش همراه دارد که احیاناً ما با آن التزامات همراه نیستیم، موافق نیستیم.
- این مفهوم عبارت است از «پیشرفت». معادل معنای فارسی پیشرفت را میدانیم؛ میدانیم مراد از پیشرفت چیست.

تعریف واژگان (الگوی اسلامی، ایرانی پیشرفت)

2 - ایرانی بودن:

- شرایط تاریخی، شرایط جغرافیایی، شرایط فرهنگی، شرایط اقلیمی، شرایط جغرافیای سیاسی در تشکیل این الگو تأثیر می گذارد.
- این نکته هم مطرح است که طراحان آن، متفکران ایرانی هستند.

3 - اسلامی بودن:

- به خاطر این که غایات، اهداف، ارزش ها و شیوه های کار، همه از اسلام مایه خواهد گرفت.
- یعنی تکیه ی ما به مفاهیم اسلامی و معارف اسلامی است.

تعریف واژگان (الگوی اسلامی، ایرانی پیشرفت)

4 - الگو:

- وقتی می‌گوییم الگوی ایرانی - اسلامی، یعنی یک نقشه‌ی جامع.
- بدون نقشه‌ی جامع، دچار سردرگمی خواهیم شد.
- وضعیت مطلوب باید تصویر شود و چگونگی رسیدن از وضع موجود به آن وضع مطلوب هم بایستی بیان شود.
- یقیناً سؤالات زیادی مطرح خواهد شد؛ این سؤالات بایستی دانسته شود؛ به این سؤالات پاسخ داده شود.
- ایرانی یا اسلامی، مطلقاً به این معنا نیست که ما از دستاوردهای دیگران استفاده نخواهیم کرد. نه، ما برای به دست آوردن علم، هیچ محدودیتی برای خودمان قایل نیستیم. منتها چشم‌بسته و کورکورانه چیزی را از جایی نخواهیم گرفت.

عرصه های اساسی الگو

۱- پیشرفت در عرصه ی فکر

۲- پیشرفت در عرصه ی علم

۳- پیشرفت در عرصه ی زندگی

۴- پیشرفت در عرصه ی معنویت

عرصه ی اول : عرصه ی فکر

- ما بایستی جامعه را به سمت یک جامعه ی متفکر حرکت دهیم.
- البته این از مجموعه ی نخبگان شروع خواهد شد، بعد سرریز خواهد شد به آحاد مردم.
- البته این راهبردهایی دارد:
- ابزار کار، آموزش و پرورش و رسانه هاست؛ که باید در برنامه ریزی ها، اینها همه لحاظ شود و بیاید.

عرصه‌ی دوم: عرصه‌ی علم

- علم ... محصول فکر است.
- علم ... بلافاصله در قالب فناوری‌ها و اینها خودش را نشان می‌دهد.
- کار علمی را بایستی عمیق و بنیانی انجام داد.

عرصه ی سوم : عرصه ی زندگی

همه ی چیزهایی که در زندگی یک جامعه به عنوان مسایل اساسی و خطوط اساسی مطرح است، در همین عنوان «عرصه ی زندگی» می گنجد مثل: امنیت، عدالت، رفاه، استقلال، عزت ملی، آزادی، تعاون، حکومت.

عرصه‌ی چهارم: عرصه‌ی معنویت

- این الگو را جوری تنظیم کنیم که نتیجه‌ی آن این باشد که جامعه‌ی ایرانی ما به سمت معنویت بیشتر پیش برود.
- معنویت نه با علم، نه با سیاست، نه با آزادی، نه با عرصه‌های دیگر، هیچ منافاتی ندارد، بلکه معنویت روح تمام اینهاست.
- البته نمونه‌ی کامل این دنیا در دوران ظهور حضرت بقیه الله (ارواحنا فداه) اتفاق خواهد افتاد و از آنجا دنیا شروع خواهد شد.
- ما امروز در زمینه‌های مقدماتی عالم انسانی داریم حرکت می‌کنیم.
- ما مثل کسانی هستیم که در پیچ و خم‌های کوه‌ها و تپه‌ها و راه‌های دشوار داریم حرکت می‌کنیم تا به بزرگراه برسیم، وقتی به بزرگراه رسیدیم، تازه هنگام حرکت به سمت اهداف والاست.

محتوای
اسلامی الگو

توحید

معاد

عدم تفکیک دنیا و آخرت

انسان

حکومت

اقتصاد

محتوای اسلامی الگو

1 - توحید:

- مهم ترین مشکل دنیایی که امروز رنگین ترینش در غرب متجلی است، جدایی از خدا و اعتقاد به خدا و التزام به اعتقاد به خداست.
- این توحیدی که این معنا را به ما نشان میدهد، یک نیروی عظیم و تمام نشدنی را در اختیار بشر می گذارد .

محتوای اسلامی الگو

2 - معاد:

- قضیه‌ی محاسبه، قضیه‌ی تمام نشدن قضایا با زوال جسم - با مرگ - است، این که حساب و کتابی در کار است.
- ملتی که این اعتقاد را داشته باشد و در برنامه‌ی عملی‌اش این معنا باشد که «فمن يعمل مثقال ذره خیراً یره. و من يعمل مثقال ذره شراً یره»، در زندگی‌اش تحول اساسی به وجود خواهد آمد.
- اعتقاد به امتداد نتایج عمل، ایثار و جهاد را معنا می‌بخشد و منطقی می‌کند.
- جهاد باید همراه با ایثار باشد؛ والا جهاد نخواهد شد.
- در منطقی عقل ابزاری، از خودگذشتگی یک امر بی‌منطقی است. خوب، چرا من از خودم بگذرم؟
- اگر برای تکلیف، برای وظیفه یک چیزی را از دست دادیم، احساس خسارت نمی‌کنیم؛ ولو آن چیز جانمان باشد، ولو آن چیز عزیزان و فرزندانمان باشد.

محتوای اسلامی الگو

3 - عدم تفکیک دنیا و آخرت :

- دنیا و آخرت از هم جدا نیستند .

- آخرت ما آن روی سکه دنیای ماست

- کافر همین حالا توی جهنم است، منتها جهنمی که او نمی فهمد که الان توی جهنم است؛ بعد که این تجسم پیدا کرد، می فهمد. (و انّ جهنّم لمحیطه بالكافرین)

محتوای اسلامی الگو

4 - انسان:

- محور بودن انسان در اسلام با ... مکاتب مادی به کلی متفاوت است .
- همه ی این مسایلی که ما داریم بحث می کنیم برای این است که فرد انسان سعادتمند شود .
- آن چیزی که از نگاه اسلام برای انسان اهمّ است نجات خودش است . نجات ما به این است که به وظایفمان عمل کنیم . وظایف اجتماعی ، استقرار عدالت ، ایجاد حکومت حقّ ، مبارزه ی با ظلم ، مبارزه ی با فساد اینها همه جزو مقدمات همان نجات است .
- بنابراین اصل همه چیز مقدمه است ، جامعه ی اسلامی هم مقدمه است .
- قطعاً عدل هدف است منتها هدف میانی است . هدف نهایی عبارت است از رستگاری انسان .
- انسان موجودی است متعهد ، برای خود ، برای جامعه
- با این نگاه ، مردم سالاری علاوه بر این که برای مردم یک حق است ، یک تکلیف هم می شود .

محتوای اسلامی الگو

5 - حکومت :

- صلاح فردی در امر حکومت در اسلام یک امر بسیار مهم و اساسی است.
- هر کسی به هر اندازه‌ی از مدیریت که می‌خواهد مباشرت کند، بایستی صلاحیت آن را در خودش به وجود بیاورد یا ببیند و بپذیرد؛ بدون این عمل نامشروعی انجام داده.
- عدم علو، عدم اسراف، عدم استئثار، مسئله‌ی مهمی در امر حکومت است.
- برای حاکم، علو و استعلاء یک نقطه‌ی منفی است؛ نه خود او حق دارد استعلاء کند، نه اگر اهل استعلاء است، حق دارد قدرت را قبول کند، نه مردم اجازه دارند که او را به عنوان حاکم و امام جامعه بپذیرند.
- استئثار یعنی همه چیز را برای خود خواستن؛ در مقابل ایثار است. ایثار یعنی همه چیز را به نفع دیگران از خود جدا کردن.
- علو و استعلاء و استئثار جزو نقاط منفی حکومت است.

محتوای اسلامی الگو

6 - اقتصاد:

- کی لا یكون دولة بين الاغنياء منكم ، یک معیار مهمی است .
(توزیع امکانات و منابع موجب تقویت بیشتر ثروتمندان نشود)
- یکی از ارکان اصلی این الگو باید حتماً مسئله ی عدالت باشد اصلاً عدالت معیار حق و باطل حکومتهاست .
- در اسلام اگر چنان چه شاخص عدالت وجود نداشت حقیقت و مشروعیت زیر سوال است .
- مسئله ی دیگر نگاه غیر مادی به اقتصاد است .
- تولید ثروت در اسلام مطلوب است منتها با نگاه الهی و معنوی .
- نگاه الهی و معنوی این است که از این ثروت برای فساد ، برای ایجاد سلطه ، برای اسراف نباید استفاده کرد . از این ثروت بایستی برای سود جامعه بهره برد .

ویژگی های الگو

- 1 - متعلق به اشخاص و مقامات نیست .
کار همه است . همه ی ما در زمینه ی این کاری که دارد انجام می گیرد مسؤولیت داریم .
- 2 - محصول کار زود بازده نیست .
جز در بلندمدت و با یک نگاه خوش بینانه در میان مدت ، به دست نخواهد آمد .
- 3 - این یک سند بالادستی خواهد بود نسبت به همه ی اسناد
برنامه یی و چشم انداز و سیاست گذاری های کشور .
- 4 - الگو ، یک الگوی منعطف است .
هدف ها مشخص است ، راهبردها ممکن است به حسب شرایط گوناگون تغییر پیدا کند و
حک و اصلاح شود .
- 5 - این آغاز یک راه است ؛ ممکن است درباره ی همین مسئله ی الگوی
اسلامی - ایرانی پیشرفت ده و شاید دهها گردهمایی و نشست لازم باشد .

ویژگی های الگو

- 6 - ممکن است صدها نفر از فرزندان و نخبگان و دانشمندان ما که ترجیح می دهند کار شخصی بکنند - اهل کار جمعی نیستند - آماده باشند در خانه های خودشان مطالعه کنند .
 - 7 - دانشگاه ها و حوزه ها با این مسئله درگیر شوند .
 - 8 - این کار ، کار یک مجموعه ی خاص و محدود نیست ؛ کاری است که باید همه ی ظرفیت نخبگانی کشور به میدان بیاید .
 - 9 - کار کوتاه مدت و از آن پروژه های زود بازده هم نیست ؛ این کار بلندمدتی است
 - 10 - این چیزی هم نیست که دولت ها یا مجالس بتوانند آن را تصویب کنند .
 - 11 - (این سند) نسبت به همه ی اسناد مهم سازنده ی فعال در کشور ، جایگاه بالادستی دارد .
 - 12 - یک مرکزی هم برای این کار لازم است که این مسئله را دنبال کند ؛ این مرکز را انشاءا...
- تشکیل خواهیم داد .



اللهم صل على محمد و آل محمد

دبیرخانه شورای عالی
پژوهش و برنامه ریزی